

Миле Бјелајац*

Институт за новију историју Србије, Београд

ПРИКРИВАЊЕ И РАЗОТКРИВАЊЕ ПРАВИХ РАЗЛОГА ЗА РАТ 1999. НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Сажетак

У овом раду аутор износи нека мање позната признања самих протагониста како је рат на Балкану 1999. био подстицан и како је пропагандно оправдаван. Трагови пропаганде трају и данас, као и прикривање. У протеклих двадесет година многи учесници, аналитичари и историчари савремених догађаја и процеса све више истичу неодрживост клишеа који су из политике били преточени у глобалне медије задужене да правдају пред јавношћу неминовност ратног решења. У раду се у светлу искустава у свету после 1999. године указује да је случај СР Југославије и Косова само једна од етапа у провођењу доктрина новог светског поретка. Насилно се стварају нове геополитичке реалности које се кроз различите врсте притисака покушавају наметнути међународној заједници.

Кључне речи: НАТО интервенција 1999, Југославија, Косово

Сведоци смо насилног стварања „нових геополитичких реалности“ и потом, деценијски дугих напора да се таква реалност међународно санкционише. Створени су преседани против некадашњих принципа међународног права, Хелсиншког акта 1975, повеље ОУН. Сведоци смо, по потреби,

* Контакт: mile.bjelajac@gmail.com

режирања унутрашњих проблема у појединим државама, а потом активног мешања на страни предодређених клијената. Економским уценама, политичким притисцима, претњама, и тероризмом, или „завртањем руке“ у жаргону светских кабинета, државе се присиљавају да напуштају некада успостављене принципе међународног права и односа. Живимо у свету где ни проказивање „теоретичара завере“ не може да сакрије да су на делу многе доктрине развијане у време хладног рата и доктрине за постхладноратовско време. Сведоци смо да се воде конвенционални ратови на многим просторима па и европском, активности стратешког и тактичког одвраћања, специјалне операције и сукоби ниског интензитета (LIC), операције за наметање мира и мировне мисије, наметнуте хуманитарне интервенције, насилне обојене револуције, хибридни ратови. Живимо у свету где се води борба за реалне стратешке и економске интересе са карактеристикама познатим још од 19. века. Овоме треба додати потребу великих сила да повремено демонстрирају уверљивост своје војне силе, тј. да потврде свој кредибилитет велике силе. Место тог доказивања је на, процењено, најслабијој карици. Тамо где ће кредибилитет бити потврђен и демонстриран уз најмање губитака макар и по цену прикривања. Није случајно да се управо рат на Косову рекламира као успешна кампања са „нула губитака“.

Постоји још једна, готово аутономна, опасност по мир коју је 1959. одлазећи амерички председник Двајт Ајзенхауер назвао – војноиндустријски комплекс. Он, мада војник, генерал, упозорио је да тај фактор угрожава демократске вредности код куће и мир у свету. Ми смо сведоци да је био у праву. Пратимо активно лобирање и притиске на администрацију да се повећава буџет из године у годину, да се европски савезници притисну и увере да морају да повећају издвајања за наоружање изнад два посто (па чак до три) од бруто националног дохотка.¹

---

1) Berthélémy Courmont, Darko Ribnikar, *Les guerres asymétriques. Conflits d'hier et d'aujourd'hui, terrorisme et nouvelles menaces*, Institut de relations internationales et stratégiques, Presses universitaires de France, Paris 2002, 101-106.

ЦИЉЕВИ ГЛОБАЛНЕ ПОЛИТИКЕ СУ ДАЛЕКО ОД ОНИХ ЈАВНО ПРОКЛАМОВАНИХ

Како властитој и светској јавности „продати такав рат“? Ако се послужимо речима Жана Брикмона, најбоље га је умотати у неки узвишени мотив – бригу за људе, угрожене мањине, људска права, демократију. Његовим речима, то је употреба људских права да се прода рат или како га он означава хуманитарни империјализам.²

У овом контексту итекако је била важна улога глобалних медија. О медијским манипулацијама, двоструким мерилима или просто о прећуткивању чињеница, многи су писали, студије су објављене.³ Сведок са терена Косова, француски пуковник Жак Огар ће написати да је имао истинско гађење према дезинформацијама које су владале на Западу, иако су касније људи постајали све свеснији размера вашингтонске манипулације.⁴

Ти гласови су годинама били глас вапијућег у пустињи, све до недавно када је председник Доналд Трамп употребио реч „*fake media*“, после које нема натраг у поклањању апсолутног поверења овим медијима. Такође створени су многи нови глобални медији, друштвене мреже, твитер и сл. Важна карика у разумевању формирања јавног мњења изнутра и према вани су циљано формиране тзв. невладине организације као филијале звучних међународних института који су де факто

2) Jean Brickmont, *Humanitarian Imperialism: Using Human Rights to Sell the War*, New York 2006; David N. Gibbs, *First Do Not Harm, Humanitarian Intervention and the Destruction of Yugoslavia*, Vanderbilt University Press, Nashville 2009 (Prevod: Dejvid Gibs, *Humanitarno razaranje Jugoslavije*, Sremski Karlovci - Novi Sad, 2010, s.22); Diana Johnston, *Fools' Crusade, Yugoslavia, NATO and Western Delusions*, Pluto Press, London 2002 (prevod: Dajana Džonston, *Suludi krstaši. Jugoslavija, NATO i obmane Zapada*, Izdavački grafički atelje „M“, Beograd, 2005.

3) Babak Bahador, *The CNN Effect in Action. How the News Media Pushed the West toward War in Kosovo*, Palgrave Macmillan, 2007; Steven Livingston, „Media Coverage of the War: An Empirical Assessment“, u: A. Schanabel, R. Thakur (eds.), *Kosovo and the Challenge of Humanitarian Intervention: Selective Indignation, Acollective Action, and International Citizenship*, United Nations University Press, Tokyo 2000; Слободан Вуковић, Срби у наративу Запада. „Хуманитарна“ НАТО интервенција, Књига 1-2, Институт друштвених наука – Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Београд Нови Сад 2018; Слободан Вуковић, Етика западних медија, Институт друштвених наука – Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Београд-Нови Сад 2014.

4) Jacques Hogard, *l'Europe est mort a Priština*, Hugo & Cie, Paris 2014 (prevod: Žak Ogar, *Evropa je skončala u Prištini. Rat na Kosovu – proleće-letu 1999*, Xenia-Metella, 2014, s. 74). Огар упућује и на књиге Serge Halimi, et Dominique Vidal, *L'opinion ça se qui travaille* i knjigu Xavier Raufer, *La mafia albanaise*.

само трансмисија државних институција и фондова. И о овоме је писано.⁵

Шта је био стварни циљ рата иза реторике политичара и медија. Речима главног актера агресије на СР Југославију, тада главнокомандујућег НАТО генерала Веслија Кларка: „Милошевић, говорећи отворено, никад није стварно схватио да овај рат није стриктно био везан за Косово. То, коначно, није био ни конфликт због етничког чишћења. То је била битка за будућност НАТО, битка за кредибилитет Сједињених Држава као силе у међународним односима“.⁶

О потреби доказивања кредибилитета САД говорио је и убеђивао делегацију америчких Срба сам председник Клинтон 4. априла 1999. Албанце је поменуо само у првој реченици приликом сусрета.⁷

У Рамбујеу је „летвица била намерно подигнута превисоко“ како би дошло до бомбардовања. Џејмс Цатрас пише да је у Рамбујеу једном броју новинара, само за оријентацију, то, баш тим речима саопштено „како Срби не би могли да прихвате (захтеве). Њима треба мало бомбардовања и то ће и добити.“⁸

5) Слободан Наумовић, „Отпор“ као постмодерни Фауст: друштвени покрет новог типа, традиција посвећеног реформизма и „изборна револуција у Србији“, Филозофија и друштво, 3/2006, с. 147-194; Исти, „Да ли је Фауст био „Отпораш“?“ О субјективистичком објективизму и објективистичком субјективизму у интерпретацији (пост)модерних друштвених и политичких покрета“, Филозофија и друштво 3/2007, с.117-148. Извори које је користио аутор бацају светло на познате и мање познате институције трансмисије администрације као што су NED, NDI, IRI, USAID, USIP, Freedom House, Open Society, CANVAS, AEI, ICNC.

6) Aleksandar Pavković, „Humanitarian Intervention i National Conflicts: A Few Problems“, u: Aleksandar Jokić (ed.) *Lessons from Kosovo: The Dangerous of Humanitarian Intervention*, Broadview Press 2003, s.76, footnote 12. Павковић наводи: „In the latter interview, General Wesley Clark described the reasons for waging the war against Yugoslavia as follows: ‘Because what Milosevic . . . never really understood was this wasn’t conflict strictly about Kosovo. It wasn’t even conflict ultimately, about ethnic conflict cleansing. It was a battle about the future of NATO, about credibility of United States as a force in world affairs. And longer it went on the more clearly the nations in the West would see those issues’“. Наведено је према интервјуу генерала Дејвиду Мартину на CBS News 15. маја 2000. (<<http://cbsnews/htdocs/pdf/clark.pdf>>); Bosko Dukanac, *Dans le Collimateur de l’OTAN, La face cachée de l’agression contre la Yougoslavie le 24 Mars 1999*, Paris, 2009, стр. 9, 156; М. Бјелајац, Дипломатија и војска, Србија и Југославија 1901-1999, Медија центар, Академија за дипломатију и безбедност, Београд 2010, с. 300. У нашој књизи Дипломатија и војска навели смо Дуканчев извод.

7) Обрад Кесић, аналитичар из Вашингтона у јавном предавању на Академији за дипломатију и безбедност у Београду 16. септембра 2010. подсетио је на ову посету Срба Клинтону (види: М. Бјелајац, Дипломатија и војска, с.300, напомена 42)

8) James George Jatras, „NATO’s Myths and Bogus Justifications for Intervention“, in: Ted Galen Carpenter (ed.), *NATO’s Empty Victory. Postmortem on the Balkan War*, CATO Institute,

Хенри Кисинџер је према *Daily Telegraph* – у од 28. јуна 1999. оценио да је „Текст из Рамбујеа, који је обавезивао Србију да призна НАТО трупе широм Југославије, била провокација, изговор за почетак бомбардовања. Документ из Рамбујеа био је такав да га ниједан Србин није могао прихватити.“⁹ Једанаест година после агресије, немачки дневник *Süddeutsche Zeitung*, 11. маја 2010. ће објавити да је конференција у Рамбујеу организована да би НАТО-у дала „леgitимитет за дуго планирани војни напад“.¹⁰ Ове наведене чињенице су постале опште место у озбиљним анализама.¹¹

Џон Норрис, шеф за везе помоћника државног секретара Строба Талбота, у својој књизи из 2005. године, наводи још неке од разлога, далеко од некадашњих јавних прокламација о разлозима за рат: „То је био отпор Југославије ширењу трендова политичких и економских реформи, а не невоље косовских Албанаца. То најбоље објашњава рат НАТО. Милошевић је био проблем за трансатлантску заједницу предуго, тако да су Сједињене Државе осећале да ће он једино реаговати на војни притисак ... Он је изазвао основне НАТО вредности и његове саме егзистенције“¹² Другим речима земља се одупирала економском подчињавању и НАТО притиску и то је ваљало сломити.

Све то данас знамо, као и за иступања америчких представника на конференцији у Братислави априла 2000. године када је објашњавано да је рат против Савезне Републике Југославије вођен како би се исправила грешка генерала

Washington D.C. 2000, s.22: „I have it in good authority that one senior administration official told the media (off the record, of course) at Rambouillet: 'We intentionally set the bar too high for the Serbes to comply. They need some bombing and that's what they are going to get'“.

9) С. Вуковић, Срби у наративу Запада. „Хуманитарна“ НАТО интервенција, Књига 1, с.358-359, нап.90.

10) С. Вуковић, н.д. књ.1, с. 359, нап.91.

11) Предраг Симић, Пут у Рамбује, Косовска криза 1995-2000, Неа, Београд 2000. Аутор је био директан учесник конференције у Рамбујеу; Гавро Перазић, Рамбује или рат, Међународно-правна дилема, НИЦ Војска, Београд 2001.

12) John Norris, *Collision Course. NATO, Russia and Kosovo*, Praeger, Westport Connecticut, London 2005, s. XXIII: „It was Yugoslavia's resistance to the broader trends of political and economic reform – not the plight of Kosovar Albanians – that best explains NATO's war. Milosevic had been a burr in the side of the transatlantic community for so long that the United States felt that he would only respond to military pressure. Slobodan Milosevic (...) challenged the very value of NATO's continued existence.“; Ово признање користи и С. Вуковић, нав. дело 359. У напомени погрешно наводи страну XIII, уместо XXIII како је у оригиналу.

Ајзенхауера који је после рата повукао војску са Балкана, а она се тамо мора вратити из стратешких разлога. У публикацијама се више пута цитирао меморандум који је немачки политичар Вили Вимер 2- маја 2000. упутио канцелару Шредеру. У том документу који је настао после састанка земаља НАТО у Братислави у априлу 2000, износе се поред наведене и друге оцене и поруке САД из којих се види права позадина захтева у Рамбујеу и агресије. Циљ је био успостављање трајне контроле територија Србије, одвајање Косова и стационирање властитих снага: „Србију треба трајно држати изван европског развоја“. Вимер наводи да су САД од савезника тражиле да се „што је могуће брже изврши међународно признање независне државе Косово.“¹³

Колико се рат желео сведочи и шеф посматрачке мисије Европске Заједнице на Косову (*European Community Monitoring Mission – ЕСММ*), немачки амбасадор Дитмар Хартвиг. Мисија једнако бројна као и Вокерова (ОЕБС) слала је потпуно супротне извештаје. Сведочили су слично УНХЦР-у да је ОВК та која врши терор и провоцира, тера Србе у избеглиштво, а да се југословенске снаге држе крајње суздржано желећи да се очува споразум Милошевић-Холбрук из октобра 1998. Представници ове мисије били су пре Вокера у Рачку и главни су сведоци касније Вокерове манипулације. Како год, западне владе нису користиле извештаје Хартвигове мисије и управо су давале за јавност супротне тврдње. Амбасадори и особље на терену су једино могли да закључе да се није желео мир већ рат. Били су довољно искусни да то закључе. У свом писму канцеларки Ангели Меркел 26. октобра 2007. године у коме сугерише да Немачка не призна припремано проглашење независности Косова, навео је следеће:

„Ни у једном извештају између краја новембра 1998. и евакуације непосредно пред избијање рата не помиње се да су Срби вршили веће или систематске злочине над Албанцима, нити се макар у једном једином случају говори о геноциду, или

13) М. Бјелајац, Дипломатија и војска, с. 300-301, и напомена 43: *Актуелна питања спољне политике*, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2007, стр. 73–77; Ж. Јовановић, Агресија НАТО – десет година пре и после, стр. 31–32; Ж. Јовановић, *1244 кључ мира у Европи. Прилог праву Србије на Косово и Метохију*, СКЗ и Београдски форум за свет равноправних, Београд 2018, с. 822-824; Вили Вимер је био члан Бундестага, члан Спољнополитичког одбора Бундестага, портпарол ЦДУ, потпредседник Парламентарне скупштине ОЕБС-а и др.

инцидентима /злочинима који су слични геноциду ... Насупрот томе, стално се понављало да , с обзиром на све учесталије нападе ОВК на српске извршне власти, њихове безбедносне и снаге реда показују изванредну уздржаност и дисциплину. Јасан и стално постављан циљ српске администрације био је – да се што прецизније придржава одредаба споразума Милошевић – Холбрук и тако међународној заједници не пружи разлог за интервенцију ... Сходно томе, до 20. марта 1999. није било повода за војну интервенцију, те су тако све мере међународне заједнице које тамо уследиле биле нелегитимне“¹⁴

Хартвига је нарочито узбуђивала чињеница да је његова земља још у време рата у Босни, подржавала америчку политику независног Косова.

Поменимо да је и француски амбасадор Келер, помоћних Вокера, жестоко оптужио свог шефа да је поступцима намерно припремао и изазивао рат. Пуковник Огар бележи своја сећања на повлачење мисије ОСЦЕ са Косова када је одлука о нападу већ пала:

„Последња возила Верификационе мисије напуштају Косово 20. марта у 11:00 часова... У једном од тих возила, згромљен седео је амбасадор Габријел Келер (други човек Верификационе мисије, који се сукобио са шефом Вилијамом Вокером, америчким дипломатом кога је с правом оптуживао да у свакој прилици подржавао интересе ОВК). Келер је знао боље од свих да мисија ОЕБС на Косову није имала другог циља до да припреми рат који су желели НАТО, Сједињене Државе и Европска унија“.¹⁵

О деловању Вокера сведочили су поред Хартвива и Огара, многи западни цивилни и војни актери. Професор Ленард Коен, наводи сведочења канадског капетана из састава Верификационе мисије, да „амбасадор Вокер није радио само за ОЕБС“. Канађанин је за Би-Би-Си марта 2000. изјавио да је

---

14) Писма Д. Хартвива у фотокопијама на српском и немачком оригиналу и белешку амбасадора СР Југославије у Берлину о разговору са Хартвивом, добио сам љубазношћу господина Живадина Јовановића, у то време министра иностраних послова. Јовановић је користио ова писма у изводима у неколико својих чланака. У најскорије време и у књизи *1244 кључ мира у Европи. Прилог праву Србије на Косово и Метохију*, СКЗ и Београдски форум за свет равноправних, Београд 2018.

15) Ж. Огар, н.д. 46.

Вокер био део америчке политике да се демонизује Милошевић, српска администрација и давање подршке УЧК/ОВК.¹⁶

У току прикривања стварних мотива за покретање НАТО рата против СР Југославије, заобилажени су и други службени обавештајни документи које је у поседу имала немачка влада о ситуацији на Косову. Ови документи, као и Хартвигови, су потврђивали да нема „етничког чишћења“ на Косову у месецима пре агресије. Поставља се оправдано питање - зашто се лагало са највишег нивоа? На пример, немачки министар Јошка Фишер (*Joschka Fischer*), правдајући НАТО интервенцију стављао је „хуманитарну катастрофу“ у први план, без обзира на службене извештаје. Наведимо неколико:

„Чак и на Косову, не могу се потврдити експлицитни прогони етничких Албанаца. Источно Косово још увек није обухваћено оружаним сукобима. Што се тиче јавног живота у градовима као што су Приштина, Урошевац, Гњилане и др, у току целог периода конфликта, наставили су да живе нормалним животом. Акције снага безбедности нису биле уперене против косовских Албанаца као дефинисане етничке групе, већ против војних противника ОВК (КЛА) и њихових претпостављених подржавалаца“. Или „после споразума са српским руководством крајем 1998. безбедносна ситуација и услови живота албанске популације су се видно поправили ... Посебно у већим местима јавни живот се од тада вратио у релативну нормалу.“¹⁷

Роланд Кит (*Roland Keith*) директор испоставе Верификационе мисије ОЕБС на Косову, који је тамо боравио до 20. марта 1999, извештавао је да је највећи узрочник насиља на Косову ОВК/КЛА:

„По мом доласку (на Косово) рат је еволуирао у сукоб средњег интензитета, заседе, прекидање критично важних комуникација, киднаповање припадника снага сигурности од стране ОВК/КЛА. То је изазвало значајно повећање губитака

16) Lenard J. Cohen, *Serpent in the Bosom. The Rise and Fall of Slobodan Milošević*, Westview Press 2001, 259, 296, nap.13; M. Bjelajac, *Diplomatija i vojska*, 301-2, nap.45.

17) Michael Chossudovsky, „NATO's War of Agression against Yugoslavia“, *Global research*, March 28, 2016 s.6/21 (<http://www.globalresearch.ca/natos-war-of-aggression-against-yugoslavia-2/5517027>). Vidi nap. 28. Наводи су према: „Status Raport of the German Foreign Office, November 18, 1998“ to the Upper Administrative Court at Munster, February 24, 1999.

на страни државних снага и одговор тих снага. Током марта, терор и контра-терористичке акције. Почетком марта овај терор и анти-терористичке акције операције су довеле до тога да становници многа села напуштају и одлазе у друга села градове или брда да се склоне. (... у ориг.). Ситуација је била кристално јасна да провокације КЈА, којима сам лично био сведок, заседама, патролама изазвале жртве и губитке. То је било чисто и јасно кршење претходног споразума из октобра и резолуције ОУН 1199. (...) Ја нисам био сведок нити сам имао иједног сазнања о тзв. „етничком чишћењу“, а сигурно ни догађаја „геноцидне политике“ док сам ја био са Верификационом мисијом која је евакуисана 20. марта (...) НАТО бомбардовање од 24. марта је очито резултирало узурпирању људских права и значјном хуманитарном катастрофом и неких 600.000 косовских Албанаца који су напустили провинцију или били протерани. Ово се, какогод, није догодило пре 20. марта, тако, ја бих приписао хуманитарну катастрофу директно или индиректно НАТО ваздушном бомбардовању и резултатима анти-терористичке кампање¹⁸

Ова запажања потпуно се подударaju са оперативном грађом бригада и самог штаба Приштинског корпуса и Треће армије за период од краја 1998. до марта 1999.¹⁹

Данас знамо да је у лето 1998. јавно призната сарадња ОВК и западних служби, а да је та сарадња по питању снабдевања и обуке трајала још од 1996. године. Такође знамо, да је у време конференције у Дејтону, Албанцима послата порука да ће Косово добити независност.

О дубљој позадини креирања доктрина новог светског пројекта и њиховој примени шира публика је могла да се обавести на страницама часописа *The American Spectator* (јун, 1999). У марту 1999. је један од вишедеценијских експерата

18) Исто, с. 6-7/21. Наведено према: Roland Keith, „Failure of Diplomacy, Returning OSCE Human Rights Monitor Officers. A View From the Ground in Kosovo“, *The Democrat*, May 1999.

19) Небојша Павковић, Мирис барута и смрти на Косову и Метохији 1998 године. Најважнији догађаји из дневника команданта Приштинског корпуса генерал-потпуковника Небојше Павковића, Анаграм студио, 2017; Исти, Трећа Армија седамдесет осам дана у загрљају „Милосрдног анђела“, Ратни дневник команданта Треће армије Војске Југославије, књ.1, Београд 2017; Драгана Марковић (приредила) Приштински корпус. Сведочења ратних команданта 1998-1999, Медија центар „Одбрана“, Београд 2018; Генерал Ђошан Милош, Од агресије до трибунала, треће издање, 2010.

за Балкан Томас Хадсон (*Thomas Hudson*) поднео оставку на државну службу. Тада је био на служби у Тузли. Човек који је учествовао у креирању доктрина за нови светски поредак после хладног рата, Томас Хадсон, тврдио је да Мортон Абрамовиц, Медлин Олбрајт, Ричард Холбрук и Леон Фуерт нису били заинтересовани за очување Југославије како је било саветовано на састанку групе 1995. године. Хадсон је признао да није одмах схватио да су прво троје били водећи заговорници нове и радикалне употребе војних интервенција широм света, те да су за своје ставове придобили председничког кандидата Била Клинтона. Све је почело још у време када је Клинтон још био гувернер Арканзаса. Горе поменута група је под окриљем Карнагијеве фондације (*Carnegie Endowment for International Peace*) припремала нову доктрину спољне политике после Хладног рата. „Иронично“, сведочи Хадсон, „институција посвећена међународном миру поставила је сцену за Клинтонovu политику интервенционизма у Сомалији, Хаитију, Босни и Косову.“ Управо је амбасадор Абрамовиц који је стајао на челу ове институције од 1991. до 1997. формирао доктрину „Промена нашег пута: Улога Америке у новом свету“ (*Changing Our Ways: America's Role in the New World*). Ту је уграђен корен интервенционизма који је демонстриран 1999: „Нови принцип међународних односа: уништавање или расељавање група људи унутар једне државе може оправдати међународну интервенцију“. Још оштрије предложено је да се Сједињене Државе „ослањају на НАТО и ОСЦЕ у решавању проблема сигурности у Европи и инсистирају на војној интервенцији под хуманитарном маском.“ Надаље, сугерисано је да први удар под америчким лидерством је оправдан, не само у случају одбране САД, већ за наметање решења у другим земљама. Потпуно се укида значај националне суверености у корист међународне интервенције. Ова доктрина била је прихваћена од Клинтона, и како се сећа Томас Хадсон, шездесет дана после његовог првог говора отпочели су немири на Косову.²⁰

Други важан допринос Абрамовица и његовог тима у разради нове доктрине била је публикација у издању Националне задужбине за демократију (НЕД) под називом „Самоопредељење у новом светском поретку“. Овде је још

20) John B. Roberts II, „Roots of Allied Forces“, *The American Spectator*, June 1999.

више изоштрана нова војна доктрина. У овој публикацији су разрађени критеријуми за доношење одлука администрације када треба подржати сепаратистичке етничке групе које теже независности и када у том циљу треба тражити употребу војне силе. У тој новој перспективи чак и ОУН може затражити превентивне нападе. Дакле уместо дотадашњег одржавања мира, ОУН може тражити акцију наметања мира.: „Војна акција може бити затражена када захтев за самоопредељење (сецесију) повуче окидач оружаног сукоба који отвара хуманитарну кризу“.²¹ Тако је принцип немешања у унутрашње ствари држава стављен „ad acta“. Дакле ако је неко желео да на међународној сцени прогура свој геополитички интерес биће довољно да на терену има своје „прокси“ снаге које ће изазвати кризу и дати изговор за интервенцију.

Подсетимо на овом месту да је Раџу Томас правилно уочио, а није једини, да је управо признање унилатералне сецесије или обећање да ће им бити призната независност, као у случају Словеније, Хрватске и Косова, подстакло насиље. Обећавање вањске помоћи охрабрило је Албанце Косова да провоцирају српске снаге сигурности, а потом поднете жртве и повреде људских права представе као разлог за војну интервенцију.²²

У сведочењу Томаса Хадсона, као и у циркуларном е-маилу његове оставке, он истиче да је Косово у Дејтону остављено по страни за наредну етапу, а Милошевић у уверењу да САД поштују суверенитет СР Југославије над Косовом. Казује да је Мортон Абрамовиц 1997. са чела НЕД прешао у Савет за иностране послове (*Council on Foreign Relations*). У јануару је објавио колумну у *Wall Street Journal* где је обзнанио ту драстичну промену политике према Косову. Абрамовиц је гласно изговорио да је „време да се подржи пуна независност Косова“. Истакнуо је и опцију бомбардовања Србије, збацивања Милошевића, наоружавање и обуку ОВК/КЛИА и претварање Косова у НАТО протекторат уз коришћење копнених трупа. Није требало дуго чекати, ОВК/КЛИА је од

21) Morton H. Halperin & David J. Scheffer with Patricia L. Small, *Self-Determination in the New World Order*, Carnegie Endowment Book, Washington D.C. 1992.

22) Raju G. C. Thomas, „Making War, Peace, and History“, u: Raju G.C. Thomas (ed.), *Yugoslavia Unrevealed. Sovereignty, Self-Determination, Intervention*, Lexington Books, New York, Oxford 2003, s.34

новембра 1997 до фебруара 1998. повећала своје активности на терену. Хадсон се није слагао са таквом политиком. Није се слагао са кршењем обећања Холбрука у Дејтону, није се слагао са новом агресивном улогом НАТО. Сматрао је да је потребан мандат ОУН и декларација рата од стране Конгреса. Још увек је сматрао да је било могуће дипломатско решење.²³

Рат се просто желео из свих поменутих разлога, а највише као преседан у међународним односима неопходан за даље акције у свету. Дакле, оставити ОУН по страни и одлучивати по властитом нахођењу о „претњама“ миру. На овом пројекту није радила само једна држава. Речима Медлин Олбрајт: „НАТО интервенција представљала (је) само први важан корак ка успостављању нових обичајних норми међународног права, према којима хуманитарна интервенција може бити допуштена без одобрења Савета безбедности“.²⁴ Извршилац овог посла, генерал Весли Кларк ће потврдити дуготрајну симбиозу ово двоје: „Она је велика дама. Ми смо били заједно кроз целу нашу војну каријеру. Била ми је партнер, пријатељ, саветник, тренер, љубав.“²⁵

Још један компетентан сведок, командант снага КФОР на Косову, генерал Фабио Мини, сведочи да је „хуманитарни рат“ на Косову био резултат низа рационалних и логичких мишљења која су покренуле емотивне манипулације. „Он је скоро савршен резултат кампање психолошког рата коју су водили наши креатори политике (...) Од почетка је било јасно да Милошевић не представља претњу по међународну безбедност, већ да користи методе свог претходника Тита у покушају да сачува мозаик који се распадао (...) Било је јасно да су Америка и Велика Британија донеле одлуку о отцепљењу Косова још у време када се Босна одвојила. (...) (О)вај рат у трајању од 78 дана називан је на све могуће начине осим рата који ће омогућити драстично решење. Жао ми је (...) да је решеност КФОРа да сачува права свих инструментализована и да је више од 300.000 војника, који су мислили да учествују

23) John B. Roberts II, „Roots of Allied Forces“, *The American Spectator*, June 1999.

24) С. Вуковић, н.д. књ.1, с.38 (наведено према: Бјукенен, А, „Од Нирнберга до Косова: моралност незаконите реформе међународног права“, у: Хуманитарне војне интервенције, Службени гласник, Београд 2008, с.204)

25) Интервју генерала Кларка са Деном Радером (CBS's Dan Rather, Prime time Interview, Exclusive: General) 19 novembar 2003.

у процесу стабилизације и успостављања мира, послужило само да се купи време и потроши новац за насилно решење које је било унапред планирано и које не решава ништа. Жао ми је што се наша војна упорност у томе да бранимо права свих данас своди на одбрану права једне стране на штету друге.²⁶

Строуб Талбот, помоћник државног секретара Медлин Олбрајт, ће 2005. године, одговарајућу „многим коментаторима и политичким лидерима који се питају да ли НАТО треба да оде у часну пензију, завршавајући своју изворну сврху“, написати - НЕ. У свом ширем одговору управо разоткрива скривену позадину кампање 1999. и њен дугорочни значај, тачније смишљену намеру да се по истом моделу настави даље:

„НАТО је први пут кренуо у рат нападајући режим који је брутализовао националну мањину ... (али) ... Милошевић јесте у затвору Хашког суда, али његова сорта предаторских тирана није истребљена. Рат ће се наставити ако је то потребно, с времена на време као део ширег напора да се зауставе агресије и крволочност диктатора, успостави ред насупрот хаосу, уопште да се одбране интереси и наметну опште норме на остварењу – међународне заједнице“²⁷

Ово је управо супротно од онога у шта су лидери Сједињених Држава, и део европских, покушали да убеду свет у априлу 2000. године - да је Косово изузетак и да се убудуће неће излазити из оквира УН.²⁸

Француски историчар и геополитички аналитичар Алексис Труд, скреће нашу пажњу на анализе Џејмса Курта, стручњака за геостратегију који у својој књизи потврђује много од претходно наведеног. Према Курту, тај „први рат у ери модернизације“ нема директне везе са српском покрајином, а хуманитарни изговор подржан је само у неким интелектуалним и медијским срединама. Курт сматра да „на Косову, као и на другим странама, Сједињене Државе повезују

26) Исповест команданта НАТО, Фабио Мини: „Смета ми само лицемерје према Косову“, Политика, 8. јун 2007. s.10. Пренето из: „Il Manifesto“, Рим. Интервју водио Томазо ди Франческо.

27) Предговор у књизи: John Norris, *Collision Course. NATO, Russia and Kosovo*, s.IX

28) Живорад Јовановић, *1244, кључ мира у Европи*, Прилог 11, с.822-824. Писмо потпредседника Парламентарне скупштине ОЕБС Willy Wimmer-a, савезном канцелару Gerhard Schreder-u, Берлин, 2. мај 2000.

економске и безбедносне циљеве, инструментализујући међународне организације“. Србија, на раскршћу геостратешких праваца морала је бити потчињена. „Требало је, дакле, осигурати контролу Србије, чак и по цену трајне економске дестабилизације и пада Милошевићевог режима.“²⁹

ПРАВДАЊЕ АКТЕРА У МЕМОАРИМА И МЕДИЈСКИМ НАСТУПИМА

Прави циљеви рата су како током његове припреме, трајања и експлоатисања резултата успешно „продати“ јавности. Саучесници су збуњени, успешно „купљени“ медијском причом да су подржали рат племенитих циљева. Но, не сви.

Јавности је сугерисано да је албански револт избио када је Косову укинута аутономија 1989. године, и када је Косово било изложено бруталној репресији Милошевићевог режима. Војна интервенција „међународне заједнице“ је наводно отпочела када су сва дипломатска средства била исцрпљена. Косово је била последња епизода агресија коју је водио екстремни српски национализам оркестриран од Слободана Милошевића у циљу етнички чисте Велике Србије. Почело је са агресијом на Словенију, потом Хрватску, онда на Босну и коначно Косово.

У једном зборнику радова САТО института у Вашингтону, Џејмс Џатрас је у под помало ироничним насловом – „НАТО-ова Алиса у земљи чуда – интерпретација“. Ту је прегнантно побројао све те стандардне клишее који су пратили ондашње догађаје, хашке оптужнице српским лидерима, па, ми смо сведоци, истрајавају и приликом обележавања 20 година од НАТО кампање кроз речи некадашњег портпарола НАТО Џејми Шеа и других актера.

„НАТО верзија“ пише Џатрас „иде некако овако: Криза на Косову је једноставно последња епизода агресивног похода екстремног српског национализма, оркестрирана од југословенског председника Слободана Милошевића, који је желео да створи етнички чисту Велику Србију. Та агресија –

29) Aleksis Trud, *Geopolitika Srbije*, Službeni glasnik, Beograd 2007, s.145, 217 (u orig: Alexis Troude *Géopolitique de la Serbie*, Paris 2006); Kurth James, *First war of the Global era: Kosovo and US Grand Strategy*, Boulder, New York 2001.

прво на Словенију, потом Хрватску, онда на Босну – и коначно је дошла до Косова, углавном зато што су Запад, посебно НАТО, одбили да му се супротставе“

„Пре 1989, казује НАТО митологија, Косово је било у миру у систему аутономије која је албанској етничкој мањини дозвољавала висок степен самоуправе. Тај *status quo* је поремећен када су Срби опозвали косовску аутономију те иницирали систем апартхејда и етничке дискриминације. После десет година опресије, косовски Албанци су се суочили са припреманим планом геноцида, сличног оном који су Срби већ починили у Босни. Подизање ОВК/КЈА било је неизбежан одговор на ту претњу. Сједињене Државе и међународна заједница су већ били исцрпели сва дипломатска средства за решавање кризе, што су понудили Србима у Рамбујеу, али ... они су то одбили. У складу с тим, НАТО није имао другог избора него да војно одговори, тачније изврши ваздушне ударе, и приведе Србе, као што је то учинио у Босни, за мировни сто. Кампања у пролеће 1999 била је уперена против Милошевића и његовог безбедносног апарата, а не против српског народа.“ Тако, се то, у кратко, представља од стране НАТО званичника и државника, али проблем је у томе што та слика тешко да може да одговара стварности и комплексној слици.³⁰

У мемоарима Медлин Олбрајт све наводно почиње од 1989. када је Албанцима укинута аутономија коју су уживали од 1974. Тада су им укинута политичка и економска права. Милошевић је свуда распоредио полицију, затворио школе. Ни помена о 1981. години и реаговању Југославије. Преговори у Рамбујеу су у њеној интерпретацији били у најбољој намери. Каже да је убеђивала Милана Милутиновића, председника Србије, да ће НАТО на терену штитити Србе и њихова људска права. У њеној интерпретацији Тачи јесте био проблематичан, али су сви прихватили да их саветује тим на челу са Мортонем Абрамовицем „њеним дугогодишњим пријатељем бившим амбасадором, дивним адвокатом људских права“. Рат 1999. се није могао избећи, пише она, после масакра у Рачку и Милошевићеве тврдње да су тамо убијени терористи, што је њу утврдило у одлучности да испоручи ултиматум, јер није

30) J.G. Jatras, „NATO'S Alice in the wonderland interpretation“, u: *NATO's Empty Victory*, s.21-22

довољно Албанцима помоћи да се њихове патње открију свету. Сами верификатори (Вокер) нису могли спречити масакре.³¹

Председник Клинтон је у мемоарима, као и Олбрајтова, доследан у својој некадашњој пропаганди. Срби су, пише, у лето 1998. нападали на наоружане и ненаоружане Косоваре, 300.000 је напустило своје куће. У октобру 1998. је НАТО морао да запрети Србима ако не дозволе долазак посматрача који ће надгледати спровођење резолуције ОУН. Интервенција је била одложена. Ствари су се мало смириле, али онда су у јануару 1999. Срби поново кренули са злочинима убијања невиних. Но, добром вољом Запада, још једном је дата прилика дипломатији, али председник пише да није био оптимиста. Стране у конфликту су биле јако удаљене. „САД и НАТО су хтеле да Косово има политичку аутономију коју је према Уставу Југославије уживало између 1974-1989. Клинтон је потом у објави рата навео да је Милошевић укинуо уставна права Албанцима да говоре својим језиком, да имају своје школе, вршио је злочине, спаљивао села, да је само у последњих пет недеља пре избијања рата протерано је 60.000 од 250.000 укупно. Рат, казује Клинтон, треба да покаже Милошевићу да смо озбиљни у намери да зауставимо његову нову рунду етничког чишћења и спречимо још крвавију офанзиву против невиних цивила.³² Нигде ни трага о плановима његове и других земаља из прве половине 1990-их да се Косову да независност. Нигде ни трага о војним активностима на обуци и припреми ОВК, нигде преговора са македонском владом 1997. о стационирању трупа НАТО и другим припремама.³³

У својим мемоарима главнокомандујући Весли Кларк покушава још једном да оправдање за све грешке и трагику рата остави српској страни у наслеђе. Он примећује да се многим чинило да је НАТО на погрешној страни. Наводи ехо тога и у речима француских генерала. Инсистира да се радило

---

31) Madeleine Albright, *Madam Secretary*, Miramax Book, New York 2003, 500-518; О злоупотреби и наличју Вокеровог извештаја види шире: Илија Симић, *Истина о Рачку, Чигоја штампа, Београд 2007*. Ради се о зборнику службених докумената укључујући и рад са финским патолозима.

32) Bill Clinton, *My Life*, Hutchinson, London 2004, s.850-851.

33) О заглавању хронологије дешавања на Косову и Југославији види прегледно: М. Бјелајац, Г. Кривокапић-Јовић, Прилози из научне критике - Српска историографија и свет, ИНИС, Београд 2011, поглавље: „Контроверзе о савременој историји Косова“, с. 279-329.

о хуманитарној интервенцији пре свега – „Етничко чишћење које су спроводили Срби отпочело је пре почетка ваздушне кампање“. Тиме је „решио“ крупну дилему која је постојала у светској јавности да је тек НАТО нападом створена прилика Србима за кампању етничког чишћења коју су правдали НАТО ударима.³⁴ Ни речи о рапортима УНХЦР-а о 90 етнички очишћених српских села од октобра 1998. до јануара 1999,³⁵ ни речи о циљаним дејствима ОВК и свему ономе што су посматрачи бележили на терену. Ни речи о генералу Виљему Вокеру и његовим активностима.

Годину-две касније, крајем 2003. године у интервјуу за ЦБС пред одлазак у Хаг да сведочи у процесу Слободану Милошевићу, поновиће тврдње из мемоара, а потпуно ће оставити по страни своја рана сведочења из 2001. године која смо претходно наводили. Новинар Ден Радр бележи да је Кларк чврсто био убеђен да су САД требале да интервенишу трупима у том „геноцидном грађанском рату“. И ту је кривио Србе за рат у Босни:

„То није био стварни рат, То је био рат против ненаоружаног народа, и ја нисам могао поднети мисао да Сједињене Државе стоје по страни и дозвољавају да се то дешава. У лето 1998, док сам био командант, почео је нови круг етничког чишћења. Неких 300 до 400.000 косовских Албанаца било је протерано из својих домова. Када имате посла са људским животима и стварима као што су ове, знате има људи који поводом овога кажу да ми немамо интерес у томе. Да има нафте тамо ми би то зауставили. Дакле, ми треба да се пре боримо за нафту него за људске животе? Ја не мислим тако ... ја сам емотиван поводом ових ствари. Када можеш да учиниш добро, онда требаш да га учиниш.“³⁶

---

34) Генерал без обзира на већ објављене изворе из Вашингтона (2001) и у својим мемоарима остаје доследан идеолошком правдању кампање против Југославије: General Wesley Clark, *Waging Modern War, Bosnia, Kosovo and Future of Combat*, Public Affairs, 2002 (српски превод: Весли К. Кларк, Модерно ратовање, Босна, Косово и будућност оружане борбе, Самиздат Б 92, Београд 2003, с.469).

35) М. Бјелајац, Г. Кривокапић Јовић, н.д.328

36) Интервју генерала Кларка са Деном Радером (CBS's Dan Rather, Prime time Interview, Exclusive: General) 19. новембар 2003.

ПОСЛЕДИЦЕ УСПОСТАВЉЕНОГ ПРЕСЕДАНА

Ништа боље не одређује стварни контекст припреме и праксе мешања у југословенску кризу него све касније интервенције које је Алијанса спроводила на северу Африке, Блиском Истоку, Заливу, просторима бившег СССР.

Од значаја за праћене је произвођење хуманитарних криза уз помоћ прокси снага које се по потреби промовишу у „борце за слободу“, оптуживање „злих диктатора“ за хуманитарне кризе, јавно прозивање проблематичних држава против којих ће се повести рат („Rogue States“). Често се користи инверзија значења стандардне терминологије. Инвазија, суспензија суверенитета и постављање марионетских режима назива се „увођењем демократије“ и „демократских вредности“.

Сваки облик отпора за очување државног и економског суверенитета се показује. Користе се притисци преко ММФ, Светске банке, разни облици економских санкција. Погоршана ситуација се онда у глобалним медијима презентује као чиста воља злих, локалних лидера. Активности се одвијају и на унутрашњем плану држава које се дефинишу као „проблематичне“ и којима следују „спонтане“ револуције различитих боја.

У недостатку хуманитарних разлога посеже се тероризмом који ваља истребити где год се појави. Производи се страх код властитога становништва који служи повратно за свеопшту контролу приватности, стални надзор и одузимање (одрицање) од некада достигнутих грађанских права зарад сигурности.

Посебно, у балканском случају забрињава, редефиниција појма геноцид. Холокауст и утврђени геноцид током Првог и Другог светског народа, односно колонијалних времена, сада се релативизује из практичних разлога. Чак сразмерно мањи ратни злочини проглашавају се геноцидом. Или се, у исто време врши ревизија историје и заташкавање, односно дељење жртава на оне вредне пажње и оне које су безвредне. Земљама клијентима великих сила дозвољено је поступање које би за неке друге народе и лидере, када би и у мањем обиму починили такво нешто – следиле бомбе, специјални

судови и слично.³⁷ Тиранском платформом је на пример било предвиђено да се због извршеног геноцида над Албанцима од 1912. до 1956. не може признати право македонској и српској држави на просторе насељене овим народом. Није непознато да се повремено јављају гласови да Републику Српску треба укинути као геноцидну творевину. Сребренички мит је двоструко функционалан, и у редефиницији геноцида и у оправдавању „хуманитарне интервенције“.

ЛИТЕРАТУРА

- Актуелна питања спољне политике*, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2007
- Albright Madeleine, *Madam Secretary*, Miramax Book, New York, 2003.
- Bahador Babak, *The CNN Effect in Action. How the News Media Pushed the West toward War in Kosovo*, Palgrave Macmillan, 2007.
- Бјелајац Миле, Дипломатија и војска. Србија и Југославија 1901-1999, Медија центар Одбрана, Београд, 2010.
- Bjelajac Mile, Krivokapić-Jović Gordana, *Prilozi iz naučne kritike - Srpska historiografija i svet*, INIS, Beograd, 2011.
- Brickmont Jean, *Humanitarian Imperialism: Using Human Rights to Sell the War*, New York, 2006.
- Вуковић Слободан, Етика западних медија, Институт друштвених наука – Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Београд, Нови Сад 2014.
- Вуковић Слободан, Срби у наративу Запада. „Хуманитарна“ НАТО интервенција, Књига 1-2, Институт друштвених наука – Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Београд, Нови Сад, 2018.

---

37) Види детаљније: Edvard S. Herman, Dejvid Piterson, *Politika genocida*, Beograd 2010. (Edward S. Herman, David Peterson, *The Politics of Genocide*, Monthly Review Press, 2010; Alan J. Kuperman, „Transnational Causes of Genocide, or How the West Exacerbates Ethnic Conflict“, u: Raju G.C. Thomas (ed.), *Yugoslavia Unrevealed. Sovereignty, Self-Determination, Intervention*, Lexington Books, New York, Oxford 2003, s.55-86.

- Gibbs David N., *First Do Not Harm, Humanitarian Intervention and the Destruction of Yugoslavia*, Vanderbilt University Press, Hashville, 2009.
- Gibs Dejvid, *Humanitarno razaranje Jugoslavije*, Sremski Karlovci - Novi Sad, 2010.
- Dukanac Bosko, *Dans le Collimateur de l'OTAN, La face cachée de l'agression contre la Yougoslavie le 24 Mars 1999*, Paris, 2009.
- Ђошан Милош, Од агресије до трибунала, треће издање, Београд, 2010.
- Jatras James George, „NATO’s Myths and Bogus Justifications for Intervention“, in: Ted Galen Carpenter (ed.), *NATO’s Empty Victory. Postmortem on the Balkan War*, CATO Institute, Washington D.C. 2000.
- Јовановић Живорад, *1244 кључ мира у Европи. Прилог праву Србије на Косову и Метохију*, СКЗ, Београдски форум за свет равноправних, Београд, 2018.
- Johnston Diana, *Fools’ Crusade, Yugoslavia, NATO and Western Delusions*, Pluto Press, London, 2002.
- Klark Vesli K. *Moderno ratovanje, Bosna, Kosovo i budućnost oružane borbe*, Samizdat B 92, Beograd, 2003.
- Kuperman Alan J., „Transnational Causes of Genocide, or How the West Exacerbates Ethnic Conflict“, u: Raju G.C. Thomas (ed.), *Yugoslavia Unrevealed. Sovereignty, Self-Determination, Intervention*, Lexington Books, New York, Oxford, 2003.
- Kurth James, *First war of the Global era: Kosovo and US Grand Strategy*, Boulder, New York, 2001.
- Livingston Steven, „Media Coverage of the War: An Empirical Assessment“, u: A. Schanabel, R. Thakur (eds.), *Kosovo and the Challenge of Humanitarian Intervention: Selective Indignation, Acollective Action, and International Cityzenship*, United Nations University Press, Tokyo, 2000.
- Марковић Драгана (приредила), Приштински корпус. Сведочења ратних команданата 1998-1999, Медија центар Одбрана, Београд, 2018.

- Naumović Slobodan, „Da li je Faust bio „Otporaš“?“, O subjektivističkom objektivizmu i objektivističkom subjektivizmu u interpretaciji (post) modernih društvenih i političkih pokreta“, *Filozofija i društvo*, 3/2007.
- Naumović Slobodan, „Otpor“ kao postmoderni Faust: društveni pokret novog tipa, tradicija posvećenog reformizma i „izborna revolucija u Srbiji“, *Filozofija i društvo*, 3/2006.
- Norris John *Collision Course. NATO, Russia and Kosovo*, Praeger, Westport Connecticut, London, 2005.
- Ogar Žak, *Evropa je skončala u Prištini. Rat na Kosovu – proleće-letno 1999*, Xenia-Metella, 2014.
- Pavković Aleksandar, „Humanitarian Intervention in National Conflicts: A Few Problems“, u: Aleksandar Jokić (ed.) *Lessons from Kosovo: The Dangerous of Humanitarian Intervention*, Broadview Press, 2003.
- Pavković Nebojša, *Miris baruta i smrti na Kosovu i Metohiji 1998 godine. Najvažniji događaji iz dnevnika komandanta Prištinskog korpusa general-potpukovnika Nebojše Pavkovića*, Anagram studio, 2017.
- Павковић Небојша, Трећа армија седамдесет осам дана у загрљају „Милосрдног анђела“, Ратни дневник команданта Треће армије Војске Југославије, књ.1, Београд, 2017.
- Перaziћ Гавро, Рамбује или рат, Међународно-правна дилема, НИЦ Војска, Београд, 2001.
- Raju G. C. Thomas, „Making War, Peace, and History“, u: Raju G. C. Thomas (ed.), *Yugoslavia Unrevealed. Sovereignty, Self-Determination, Intervention*, Lexington Books, New York, Oxford, 2003.
- Roberts John B. II, „Roots of Allied Forces“, *The American Spectator*, June 1999.
- Симић Илија, Истина о Рачку, Чигоја штампа, Београд, 2007.
- Симић Предраг, Пут у Рамбује, Косовска криза 1995-2000, НЕА, Београд, 2000.

- Troude Alexis, *Géopolitique de la Serbie*, Paris, 2006.
- Trud Aleksis, *Geopolitika Srbije*, Službeni glasnik, Beograd, 2007.
- Halperin Morton H. & Scheffer David J. with Small, Patricia L. *Self-Determination in the New World Order*, Carnegie Endowment Book, Washington D.C., 1992.
- Herman Edvard S., Piterson Dejvid, *Politika genocida*, Beograd, 2010.
- Herman Edward S., Peterson David, *The Politics of Genocide*, Monthly Review Press, 2010.
- Hogard Jacques, *l'Europe est mort a Priština*, Hugo & Cie, Paris, 2014.
- Clark Wesley, *Waging Modern War, Bosnia, Kosovo and Future of Combat*, Public Affairs, 2002.
- Clinton Bill, *My Life*, Hutchinson, London, 2004.
- Courmont Berthélémy, Ribnikar Darko, *Les guerres asymétriques. Conflits d'hier et d'aujourd'hui, terrorisme et nouvelles menaces*, Institut de relations internationales et stratégiques, Presses universitaires de France, Paris, 2002.
- Cohen Lenard J, *Serpent in the Bosom. The Rise and Fall of Slobodan Milošević*, Westview Press, 2001.
- Chossudovsky Michael, „NATO's War of Agression against Yugoslavia“, *Global research*, March 28, 2016. (<http://www.globalresearch.ca/natos-war-of-agression-against-yugoslavia-2/5517027>).
- Džonston Dajana, *Suludi krstaši. Jugoslavija, NATO i obmane Zapada*, Izdavački grafički atelje „M“, Beograd, 2005.

Mile Bjelajac

REVEALING AND HIDING DEEPER ROOTS FOR THE 1999 WAR IN KOSOVO

Resume

Still now, twenty years after the tragic events, we are witnessing two opposite approaches in the academic field as well as in the media or in the political arena in regards to justification of NATO aggression on Yugoslavia in 1999. Yugoslav crisis certainly has produced partisanship in the explanations of the causes for the wars that finally ended up in NATO intervention 1999 disguised as “humanitarian intervention”. The advocates of intervention embrace cliché or myth that still goes something like this: The crisis in Kosovo was the latest episode in the aggressive drive by Serbian nationalism led by than President Slobodan Milosevic. At that latest point western decision makers, so called “international community”, finally decided to stand against further perpetuation of his “ethnic cleansing” and “genocide” policy. The very core of that mythology is the claim that prior to 1989 Kosovo was at peace under the system of autonomy that allowed Albanian minority self-rule, but then they had been deprived of it by dictator Milosevic. So, in the words of Secretary Madelaine Albright and US President Bill Clinton in their memoires: “The United States and NATO wanted Kosovo to have political autonomy it had enjoyed under the Yugoslav constitution between 1974 and 1989, until Milosevic took it away”. Besides, they claim that huge ethnic cleansing underwent in Kosovo province before the intervention, consequently “the humanitarians” could not stand aside any more. There was no mention in this kind of explanation of the strategic and geopolitical goals, creating precedents for the future interventions without approval of the OUN, redefinition of the new NATO role in the New World etc. Even in the words of General Wesley Clark, one of the highest protagonist and advocate of aggression stood the opposite: “What Milosevic never really understood was this wasn’t conflict strictly about Kosovo. It wasn’t even conflict, ultimately, about ethnic cleansing. It was battle about the future of NATO, about

credibility of United States as a force in world affairs. And longer it went on, the more clearly the nations in the West would see those issues.” Consequently, it was lawless aggression, not authorized by Security Council of OUN. Enormous human suffering was inflicted and Yugoslavia was dismembered and “Balkanized”. US and newly emerged unified Germany championed secession of Kosovo ever since the war in Bosnia. At Dayton Miliosevic was left with understanding that the U.S. respected Yugoslavia’s integrity and sovereignty over its province. In reality, according to insiders and creators of the new doctrines, embedded in Carnegie Endowment for Democracy led by Morton Abramowitz, witnessed that in 1995 Abramowitz, Albright, Holbrook and Fuerth were not interested in preserving Yugoslavia and pushed for secession and full independence of Kosovo, arming and training of KLA and turning Kosovo into the protectorate of NATO through the use of ground forces. It was announced by Abramowitz in January 1997 in Wall Street Journal. Many observers in the field prior to the war and after, high diplomats and army officers went out with their testimonies that profoundly question main stream justification for the war. Among other things there are unified in opinion that there was no humanitarian crisis before the war. They also point out important role of William Walker, head of Kosovo Verification Mission who acted partially in favor of KLA and demonized Yugoslav authorities in order to enable pretext for the intervention. At Rambouillet, the bar was set deliberately too high for the Serbs to comply. “They need some bombing, and that’s what they are going to get”.

Keywords: NATO intervention 1999, Yugoslavia, Kosovo

---

* Овај рад је примљен 10. априла 2019. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције, 19. априла 2019. године.